

Monumentnummer*: 515045

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 09 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82988/149

Woonplaats*	Gemeente*		Provincie*				
Leiden	Leiden		Zuid-Holland				
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Hooglandse Kerkgracht	4			2312 HT	Leiden		
Hooglandse Kerkgracht	4 B	B		2312 HT	Leiden		
Hooglandse Kerkgracht	4 D	D		2312 HT	Leiden		
Hooglandse Kerkgracht	4 A	A		2312 HT	Leiden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Leiden	I				2664		

Omschrijving**

Inleiding

In 1889 en 1890 gebouwde stoomdrukkerij met bijbehorende WINKEL en BOVENWONING. Drukkerij (1889) zowel als winkel (1890) zijn gebouwd in opdracht van Eduard IJdo naar ontwerp van architect D. Veilbrief. De meest representatieve gevel van de winkel met bovenwoning is opgetrokken in een nauw aan de Neo-Hollandse Renaissance verwante, destijds zeer gangbare bouwstijl. De overige gevels hebben geen bijzondere stylistische kenmerken. Delen van het winkelinterieur zijn nog in oorspronkelijke staat en sluiten in stilistisch opzicht aan bij het exterieur. De op de Hooglandsekerkgracht georiënteerde winkel-woning maakt deel uit van het beschermde stadsgezicht.

Omschrijving

Vanuit een L-vormige plattegrond opgetrokken, min of meer complexmatig geheel met de drukkerij. Drie bouwlagen tellend winkel-woonhuis onder een met bouletpannen (onderste dakschilden) en zinken roeven (flauw hellende bovenste dakschilden) gedekt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gebroken zadel-/mansardedak. Symmetrische, in baksteen opgetrokken voorgevel met accenten van gepleisterde baksteen boven een plint van hardsteen en rechtgesloten gevelopeningen met kwartrond profiel in de neghoeken. Begane grond met etalagevenster boven een hardstenen plint met "EDUARD IJDO" in verdiepte letters.

Puibalk van wit geschilderde gepleisterde steen met hoek- en kraagstenen, spaarvelden, voluten en houten profiellijst. Aan weerszijden van de etalage een identieke, originele deur met profiellijsten, fronton en raam, waarvan het rechter (de winkel deur) nog is voorzien van de oorspronkelijke decoratieve raamijzers. Rechtgesloten bovenlichten onder keperboog met sluit- en aanzetstenen. Naast de deuren een muurdam met speklagen boven hardstenen neut met diamantkop. Tussen eerste en tweede bouwlaag een brede cordonlijst van gepleisterde baksteen met de tekst "STOOM-BOEK EN STEENDRUKKERIJ". De geprofileerde bovenrand van de lijst vormt tevens de doorgetrokken onderdorpel van de vensters op de eerste verdieping. Tweede en derde bouwlaag eveneens met speklagen, alsmede decoratieve muurankers naast de keperbogen en schuiframen met geprofileerde wisseldorpels. Onder de vensters van de tweede verdieping een doorgetrokken geprofileerde onderdorpel als die onder de vensters van de eerste verdieping. Vensters op de tweede verdieping tevens voorzien van houten jalouziekasten.

Gevelbeëindiging samengesteld uit uit een profiellijst, waarboven consoles met trygliften die een geprofileerde, in het midden verkropte houten gootlijst dragen.

Tussen de consoles gepleisterde velden met renaissance motieven (diamantkoppen en liggende cartouches) en "ANNO 1890" in de middelste veld. In het midden tegen het onderste dakschild een houten dakkapel met vleugelstukken, openslaand venster onder rondboog bovenlicht, diamantkoppen, fronton met diepliggend tympaan en geprofileerde daklijst. Aan weerszijden een eenvoudig dakkapelletje, eveneens met frontonbekroning. De zichtbare baksteen (boven) van de met een staafanker voorziene zijgevel zijgevel is ouder. Rechter zijgevel (Koppenhinksteeg) met rechtgesloten gevelopeningen onder strekken. Iets hogere gevelpartij van hoger opgaande achterste volume (bedrijfsgedeelte) met iets hoger geplaatste, eveneens rechtgesloten gevelopeningen. Voor de winkelentree een octogonale hardstenen stoepaal.

Interieur van het winkelgedeelte nog voor een deel in oorspronkelijke staat. Ingangsportaaltje met marmeren vloertegels, glas-in-lood rondom de portaal deur, deels met marmer beklede, omlijste linker wand, wand-stuc reliëfs met putti (cherubs) en een stucdecoratie aan plafond. Voorste deel winkel eveneens met stucwerk aan plafond en hoeken, wand tussen etalage en winkel met glas-in-lood zij- en bovenlichten met profielomlijsting. Originele trap naar bovenwoning met gietijzeren balustertjes, gesneden houten trappaal en zeshoekig venster in het trappenhuis. Bovenwoning met in de kamer en suite een stucrand aan de bovenkant van de kamerwanden, een stucplafond met omlijsting en voluten aan het boven de deuropening liggende paneel en een schouw van zwart marmer.

Waardering

De winkel met bovenwoning is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

De bij een drukkerij behorende winkel is van cultuurhistorische waarde als representatief overblijfsel van een (destijds) belangrijke bedrijvigheid in Leiden.

Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de detaillering en het materiaalgebruik van de voor de bouwtijd zeer karakteristieke voorgevel.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Er is tevens sprake van ensemblewaarde vanwege de relatie tussen de gevels en vanwege de bijzondere verkaveling van het geheel.

Het is bovendien van belang vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid van het exterieur.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Werk-woonhuis

Functie

Winkelwoning